

Nr. 4 ♦ december 2007 ♦ 35. årg.

Søravnen

DANSK ORNITOLOGISK FORENING
LOKALAFDELINGEN I
ØSTJYLLAND

Farvemærkede fugle
Halsbåndstroidand
Generalforsamling

Dansk Ornitologisk Forening

Fuglenes Hus
Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf.: 33 31 44 04
Fax: 33 31 24 35

www.dof.dk
dof@dof.dk

Giro: 7 00 08 39

DOF er en landsforening for fugleinteresserede og fuglebeskyttelse med afdelinger over hele Danmark. Foreningen er stiftet i 1906.

Foreningens formål er at fremme kendskabet til og interessen for fugle og at virke til beskyttelse først og fremmest af den danske fuglefauna. Dette formål søges fremmet blandt andet ved afholdelse af møder og ekskursioner, udgivelse af et tidsskrift og andre publikationer, samt ved at arbejde for at forbedre fuglenes livsvilkår.

DOF tager del i flere aktiviteter, både i Danmark og internationalt. Fugleværnsfonden ejer og driver en række danske fuglereservater og arbejder desuden for international fuglebeskyttelse. DOF er den danske afdeling af BirdLife International.

Som medlem modtager man gratis Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift (DOFT) (2-4 hæfter pr. år) samt bladene Fugle og Natur (4 hæfter pr. år) og Fugle i Felten (4 hæfter pr. år).

Årlige kontingenter:

Husstandsmedlemskab	520 kr.
Kernemedlem	395 kr.
Junior (u. 18 år)	195 kr.
Medlem (tidl. støtte medlem)	265 kr.

Lokalafdelingen i Østjylland

Naturcenter Sølyst
Louisevej 100
8220 Brabrand
Giro: 551 0961 (reg.nr. 1551)

www.dofaarhus.dk

DOF Århus står for alle lokale arrangementer, og alle DOF-medlemmer kan frit deltage i afdelingens møder og ekskursioner.

På sidste side finder du en liste over lokalafdelingens bestyrelsesmedlemmer og de kontaktpersoner, der repræsenterer de forskellige udvalg og interessegrupper.

Søravnen

Ansvh. redaktør
Andreas Winding
Bogfinkevej 2,
8654 Bryrup
Tlf. 21781370
soravnen@dofaarhus.dk

Spalteredaktører
Nyheder og aktuelt: Peter Lange
Fra Felten: Benny Kristensen
Ture og Møder: Ole Jensen

Opsætning
Aage Mogensen (DTP)

E-mail
soravnen@dofaarhus.dk

35. årgang
Nr. 4, dec. 2007
ISSN 0900-1832

Søravnen er lokalafdelingens blad, og det udsendes 4 gange årligt til alle medlemmer (undt. støtte medlemmer) i Østjylland. Medlemmer udenfor området kan tegne abonnement på bladet for kun 75 kr./ år.

Artikler til Søravnen sendes som vedhæftet worddokument til ansvh. redaktør på adr. soravnen@dofaarhus.dk

Eventuelt tilknyttede digitale billeder, tabeller eller grafik skal sendes separat, for at muliggøre den videre bearbejdning. Hvis der indsendes originale tegninger, fotos eller lignende, der ønskes returneret, bedes det bemærket ved fremsendelsen.

Søravnen redigeres i PageMaker 7.0 for Windows og trykkes på genbrugspapir.

Annoncepriser:

Hel side:
kr. 350,-/nr eller kr. 1.200,-/år

Halv side:
kr. 200,-/nr eller kr. 600,-/år

Søravnens kalender:

Nr.	Deadline	Udk. ca.
1	1. feb.	15. marts
2	1. maj	15. juni
3	1. aug.	15. sept.
4	1. nov.	15. dec.

Perleugler i Østjylland

Overskriften her skulle gerne kunne tilføjes et udråbstegn om nogle få måneder. DOF Østjylland søsætter nemlig nu en eftersøgning af perleugle i hele området. Set i lyset af, at Perleuglen jo nu har etableret sig som ynglefugl i Jylland, og at sortspætten har huseret i store dele af Østjylland gennem flere årtier, er perspektiverne jo soleklare - og optimismen bobler.

Eftersøgningen vil i første omgang finde sted de første 4 måneder af 2008, hvor vi gerne skal have gennemført de mest oplagte lokaliteter. Vi har indhentet nogle af erfaringerne fra både de jyske ugleopdagere og ikke mindst fra DATSY-koordinator Hanne Tøttrup, der gennem snart et årti har kortlagt de bornholmske ugler.

Vi har brug for en hel masse hjælp/mennesker, hvis eftersøgningen skal bære frugt, og derfor denne lille notits. Hvis du kunne tænke dig at være med til dette spændende projekt, så tøv endelig ikke med at kontakte os.

Glædelig jul og godt nyt fugleår!

Andreas Winding

INDHOLD

Illustrationer

Tegninger og akvarel:

Christina Kjelsmark, forside, 13

Jens Overgaard Christensen:
side 11

Ursula Burmann: side 15

Christina Kjelsmark: side 13

Jalmer Nielsen: side 16

Kent Olsen: side 20

Mari-Ann Nørgaard: side 25

Fotos:

Benny Kristensen: side 7, 9

Peter Nielsen: side 8

NatureEyes/
SimonR. Waagner side 10

Pia Jørgensen: side 23

Peter Lange: side 27

Nyheder og aktuelt	4
Fra Felten	7
Farvemærkede fugle	12
Tag en fridag fra flæskestegen	17
Halsbåndstroidand i Stubbe Sø	19
Fuglene ogPeter Lange	22
Nekrolog - Mari-Ann Nørgaard	25
Bustur til Vejlerne og Bulbjerg	26
Bustur til Skåne og Halland	26
Generalforsamling	28
Kalender	29
Hvem er Hvem	35

NYHEDER & AKTUELT

Af Peter Lange

NY
H
E
D
E
R

Søravnens fremtid

Du har nu mulighed for at være med til at præge Søravnens fremtid.

Søravnens redaktion og DOF Østjyllands bestyrelse har i de seneste år oplevet en meget varierende tilgang af stof til Søravnen, og især det seneste år har været præget af mangel på artikler og lignende til bladet.

Vi efterlyser derfor stærkt ideer og emner til sådanne artikler, det være sig alt fra små omtaler af oplevelser med fugle til større artikler, som kan dække adskillige sider, måske endda over flere numre af bladet.

Bemærk, at dette IKKE er en opfordring til selv at skrive indlæg til Søravnen, men udelukkende en opfordring til at komme med ideer til emner, der kan tages op. Søravnens redaktion vil derefter selv kontakte eventuelle skribenter. Du er dog naturligvis også meget velkommen til at indsende en artikel, eller melde dig til at skrive om et emne.

Forslag sendes til: soravnen@dofaarhus.dk.

Såfremt der inden generalforsamlingen d. 19. februar kommer mere end ti relevante forslag vil vi umiddelbart efter generalforsamlingen trække lod blandt disse om en præmie indkøbt fra Naturbutikken.

Med venli hilsen

Søravnens redaktion og DOF Østjyllands bestyrelse.

Nye vedtægter

DOFs nye vedtægter, der blev vedtaget ved en ur-afstemning blandt foreningens medlemmer i sommers, er nu tilgængelige på foreningens hjemmeside (http://www.dof.dk/sider/index.php?option=com_content&task=view&id=363&Itemid=419).

Som en del af vedtægterne blev der også vedtaget et nyt sæt standardvedtægter for lokalafdelinger, som betyder, at vi i DOF Østjylland skal have ændret vores egne vedtægter. Lokalbestyrelsen vil fremlægge et forslag til vedtægtsændringer på den kommende generalforsamling. Mød op, og vær med til at forme din forening!

DOF Østjylland sponsor for sin maskot i Bulgarien

BSPB/BirdLife Bulgarien har gennemført et ATLAS-projekt for at kortlægge landets ynglefuglebestande. Projektet, der er det første af sin art i Bulgarien, munder ud i en imponerende bogudgivelse, der formidler projektets resultater. Endvidere sætter projektet fokus på den trængte bulgarske natur og giver samtidig engagerede fuglekiggere mulighed for at blive sponsorer for Bulgariens 297 ynglefuglearter.

Atlas-projektet er særdeles omfattende, og der er foretaget ynglefugletællinger på flere end 1.200 lokaliteter fordelt over hele Bulgarien. Det er resultaterne af disse optællinger, der nu udkommer som et unikt opslagsværk på knap 700 sider. For at få råd til udgivelse af bogen, har BirdLife Bulgarien i samarbejde med BirdLife International, valgt at tilbyde organisationer og privatpersoner mulighed for at sponsorere en art. DOF Østjylland har besluttet at sponsorere sin 'maskot': Søravnen alias Mellemskarven.

Læs mere om det Bulgarske Atlas projekt her: http://www.dof.dk/sider/images/stories/internationalt/diverse/dokumenter/brochure_bspb_atlas.pdf.

Bliv aktiv i DOF Østjylland

Aktive frivillige udgør en essentiel del af Dansk Ornitologisk Forening, og har gjort det siden starten i 1906. De frivillige er selve kernen i, hvad DOF gør og opnår, og uden deres formidable indsats, ville DOFs arbejde blive væsentlig forringet. DOF har over 2.000 frivillige, og hver og én giver de af deres værdifulde tid til fuglesagen. Frivillige i DOF deltager i alle mulige slags opgaver:

- hjælper til i Fuglenes Hus med telefonpasning, medlemsservice og forefaldende kontorarbejde

- er aktive i DOFs 13 lokalafdelinger
- afholder fugleture over hele landet
- hverver nye medlemmer til DOF ved markeder og andre events
- går til hånd i arbejdsgrupperne ved Fugleværnsfondens 18 reservater
- deltager i DOFs overvågningsprojekter (DATSY, Punkttælling, Caretaker)
- sidder med i diverse udvalg eller grupper
- indtaster sine fugleobservationer i DOFbasen

Hvem kan blive frivillig i DOF?

DOF har frivillige i alderen 18 til +80 år, som kommer fra alle kanter af Danmark. Fælles for alle er, at opgaverne passer til den enkeltes evner, ønsker og omstændigheder.

Du behøver ikke at være „fugleekspert“ for at blive frivillig i DOF Østjylland - der er flere måder, hvorpå du kan hjælpe til, og fugle er bare én af dem.

Som frivillig i DOF kan du bruge præcis den tid, du selv ønsker, hvad enten det er en time, en dag, en uge, en måned osv. Der er mange muligheder - det sværeste er at vælge!

Vil du være med?

Så kontakt os og hør nærmere om dine muligheder for at blive frivillig i DOF.

Lige nu savner vi i DOF Østjylland fx:

- en eller flere personer, der i samarbejde med lokalbestyrelsen vil bruge nogle timer en gang i mellem, på at tegne annoncer til vores lokalblad Søravnen.
- en person, der har lyst til at være med til at varetage fuglenes interesser i Odder Kommune overfor myndighederne (kommunekontaktperson). Vedkommende skal bo i eller have tilknytning til Odder Kommune.
- hjælp til at uddele hvervefoldere på kommunebibliotekerne, opgaven består i at tilse, at der altid ligger DOF-foldere fremme på kommunens bibliotek.
- turledere, især til småture i lokalområdet. Har du en ide til en tur, eller har du selv lyst til at arrangere en? Vil du gerne vise netop din fuglelokalitet frem? Oplæring kan finde sted.
- En Fuglenes Dag-koordinator. Fuglenes Dag finder sted den sidste søndag i maj, og vi savner en person, der sammen med bestyrelsen, turledere og Fuglenes Hus vil være med til at få dagens arrangementer på plads. Opgaven består i at koordinere og indsamle turbeskrivelserne fra turlederne, kontakten til Fuglenes Hus, og annonceringen af turene i Søravnen. I mindre omfang kan der også, hvis man har lyst, blive tale om pressekontakt.

For alle opgaverne gælder, at der selvfølgelig er hjælp, råd og vejledning at hente fra bl.a. bestyrelsen. Kontakt lokalbestyrelsen for flere oplysninger.

Vi glæder os til at høre fra dig!

Ulovlig sejlads på Gudenåen

Foreningen fik i oktober en henvendelse om ulovlig sejlads på Gudenåen ved Sminge Sø. Sejladsen på Gudenåen og alle søerne i Gudenåsystemet, er reguleret i *bekendtgørelse nr. 111 af 26/01/2007 om ikke-erhvervsmæssig sejlads og anden færdsel på Gudenåen med sidevandløb og søer fra Tørring til Randers*.

Bekendtgørelsen har stor betydning for fuglelivet på Gudenåen og søerne, idet den bestemmer en række sejladsreguleringer, herunder, at der er forbud mod al sejlads i en række nærmere definerede vandområder i hele Gudenåsystemet. Fx er det den, der bestemmer, at sejlads på Gudenåen fra Tørring til Kloster Mølle ikke er tilladt i perioden 1. marts til 15. juni, ligesom der er udlagt en lang række mindre områder i Gudenåsøerne, hvor sejlads ikke er tilladt aht. fuglelivet m.m.

Det er også denne bek. der fx forbyder windsurfing på Mossø (og alle andre Gudenåsøer) samt påbyder, at alle både, der besejler Gudenåsystemet skal være forsynet med et registreringsnummer.

I det konkrete tilfælde fra Sminge Sø, blev der sejlet med hurtigtgående motorbåd i den del af Sminge Sø, hvor der ikke må sejles, og båden havde ikke noget registreringsnummer.

Sagen blev af DOF anmeldt til Silkeborg Kommune, som har efterforsket den, men desværre ikke været i stand til at finde synderen. Kommunen opfordrer os til straks at anmelde det, hvis vi oplever andre overtrædelser af sejladsbekendtgørelsen. Kontakt enten Silkeborg Kommune, DOF eller politiet. Bekendtgørelse nr. 111 kan læses i sin fulde ordlyd på www.retsinformation.dk.

Fra Felten

Af Benny Kristensen

September – Oktober.

Velkommen til spalterne, som for mange er gamle nyheder - men, som dog giver et dejligt overblik. Denne gang kan vi glæde os over, at en Citronvips kortvarigt gæstede Århus havn, samt at Sødring stod for amtets 3. Fund af Fuglekongesanger, som i øvrigt er 1. fund på fastlandet. Materialet vil primært bestå af max antal, 1. efterårs fund, sidste fund, samt hvad jeg ellers lige falder over. Det aktuelle emne denne gang, bliver Sødring området, hvor LTP takkes for data m.v.

Kilde: Primært DOFbasen (brug dog notatfelterne!), Netfugl, DOFcall, samt kontakt med div. fuglekiggere.

Fuglekongesanger. Foto Benny Kristensen

Lommer – Ænder

Sort lom 24/9 11 Fornæs, **Lille Lappedykker** 2/10 126 Norsminde Fjord, **Toppet Lappedykker** 2/10 286 Skanderborg Sø, 28/10 295 Mossø og en lille overraskelse: **Sølvhejre** 30/10 1 overflyvende Beder, **Mallemuk** 28/9 3 Sletterhage, **Skråpe Sp.** 12/10 1 ved Sødringholm Strand, som desværre var alt for langt ude til sikker bestemmelse. **Sodfarvet Skråpe** skal ved optimale vindforhold ses ved Gallohaven (Århusbugten) og jeg er sikker på, at hvis vi ellers bevæger os derud på disse dage, så vil vi blive overrasket over resultaterne! Fra denne periode nævnes: 4/9 2 Gallohaven **16/9 7* læs syv fugle (!)** **Gallohaven** (*28/10 2005 ligeledes 7 Sodfarvede S, Gallohaven, afslører DOFbasen). 17/9 2 Gallohaven 23/9 2 Århus Østhavn/ Århus bugten og dæleme om en af Århusbirderne finder en rastende en af slagsen 5/10 i Århus Østhavn- blæret, selvom det jo ikke hamler helt op med Storskråpe-historien.

Sule 13/10 152 Anholt, **Kortnæbbet Gås** ser vi i reglen ikke mange af, så alle nævnes: 21/9 13 Sødringholm Strand, 2/10 11 Norsminde fjord, 7/10 1 Norsminde Fjord og 8/10 53 Egå Engsø, **Bramgås** 11/10 11 Egå Engsø og 13/10 65 Ålsrode 31/10 51 Alrø Poller + 7 Amstrup Enge, **Mørkbuget Knortegås** 5/10 119 Hjortholm, 24/10 172 Lan-gør, **Sortbuget Knortegås** 5/10 1 naturligvis på Hjortholm og 21/10-31/10 1 Dra-get/ Besser rev.

Lysbuget Knortegås 1/9 4 de første i efteråret Sødringholm strand, og så skal jeg da lige nævne, at der et stykke hen i perioden fortsat var en **Nilgås**-familie ved Årslev Engsø. **Knarand** 29/10 32 Kongslund Sø/ Gudenåparken er ny amtsrekord for arten! **Skeand** 26/10 52 Vorup Enge, **Pibeand** 1500 Barnekold, **Amerikansk Krikand** 2/10 1 Norsminde Fjord, syntes jeg godt kunne ha fået et par linjer i notatfeltet!? **Krikand** 23/9 1770 Vorup enge, er ny områderekord og igen

det største fra Århus Amt. **Atlingand** 7/10 1 Norsminde Fjord, **Taffeland** 27/10 417 Stubbe Sø, **Troldand** 12/9 178 Egå Engsø, **Bjergand** 24/9 2 Fornæs, **Hvinand** 31/10 670 Barnekold. Kort ind i november løb vi så ind i hele 2 SU-ænder i det østjyske, men dem venter vi lidt med her!

Sodfarvet Skråpe. Foto: Peter Nielsen

Rød Glente. Foto: Benny Kristensen

Rovbasser

Havørn har 31 observationer fordelt på omkring 12-15 forskellige fugle: 1/9 2 Skanderborg Sø, 14/10 2 Salten Langsø, 19/10 til 30/10 ses 3 ungfugle Mossø, **Fiskeørn** tegner sig for 36 obs, med max 1/9 3 Mellempoldene, **Rød Glente** har 24 observationer, her nævnes alle med min 2 fugle: 2/9 2 Selling, 14/10 2 Nord Samsø, 16/10 2 Nørreskifte, 19/10 4 Vesborg Fyr. Sidste **Rørhøge** 7/9 3 Årslev Engsø, **Blå kærhøg** har 50 observationer; flest 28/9 7 Anholt. største observation af **Musvåge** 7/10 240 trækkende ved Norsminde Fjord. **Aftenfalk** 1k fortsat Eskeplet, samt en adult Ballen 13/9, **Lærkefalk** 4/9 1 Egå Engsø. 28/9 1 Bidstrup Gods, Der er 26 observationer **Vandrefalk** og de 16 er fra Sødring-området, som ofte huser 1-2 fugle i perioden. **Dværgfalk** 28/9 10 Anholt.

Agerhøne 27/10 24 Væth Enge, skal da også lige nævnes her, **Trane** 7/9 3 Årslev Engsø

Vadere- Terner

Hjejle 13/10 lige omkring 5.000 Ålsrode, **Krumnæbbet Ryle** 2/10 1 Norsminde Fjord, **Mudderklire** 3/10 2 Skanderborg Sø, **Islandsk Stor Kobbersneppe** 7/9 2 1k Årslev Ensø + 9/9 1 Årslev Engsø, 17/9 1 Egå Engsø, **Dobbeltbekkasin** 27/10 300 Væth Enge er ski da lovende for området, **Enkeltbekkasin** 9/10 13 (!) (Er mange i Århus Amt!) Egå Engsø og resten af perioden noteres flere små flokke rundt omkring, **Storkjove** 15/9 1 Sødringholm Strand, 16/9 1 Gallohaven 17/9 1-2 Gallohaven, 28/9 1 Sletterhage, 12/10 2 Sødringholm Strand, Periodens eneste **Mellemkjove** 12/10 1 Sødringholm Strand, **Almindelig Kjove** 17/9 6 Gallohaven, **Lille Kjove** 9/9 1 Fornæs, samt 16/9 1 Århus Havn + 2 Issehoved og endnu 1 Øer/Hassensøre.

Sorthovedet måge. Foto: NatureEyes/Simon R. Waagner

Sorthovedet måge 11/10 – 31/10 1 2k på Århus havn omkring pier 1-2, dog forgæves eftersøgt en KOLD morgen af undertegnede, skal åbenbart ses om eftermiddagen? **Kaspisk Måge** 18/10 1 Feldballe, som nu endelig er blevet udråbt til en selvstændig art. **Dværghmåge** 18/9 1 Eskeplet, 30/10 4 Fornæs, **Ride** 28/10 22 Fornæs, **Sortterne** 6/9 1k Skanderborg Sø, 13/9 1 1k Årslev Engsø, **Søkonge** 6/10 2 Århus nordhavn, **Alk** 28/10 894 Fornæs, men ellers bemærkes, at mange alke ses på atypiske steder, sandsynligvis pga. fødemangel vel pga. ændringer i havets økosystem - må betegnes som en yderst foruroligende udvikling.

Duer - Pibere

Huldue 10+18/9 41 Vesborg Fyr, 11/9 20 på mark ved Ildal Skov. Der er meldt en meget usædvanlig **Lille Flagspætte** 22/9 1 Skelhøje bakker og dem skal vi ski have nogle flere af tak!

Hedelærke 18/9 2 Feldballle, 22/9 1 Eskeplet, 3/10 2 Sletterhage, 6/10 1 Hasle og 13/10 1 Sødringholm Strand, **Bjerglærke** 7/10 4 Anholt

11/10 5 Anholt og de sidste svaler kommer her; **Digesvale** 15/9 200 Sødringholm strand, **Landsvale** 23/9 4000 Øer/Hassensøre og **Bysvale** 22/9 150 Ålsrode, **Storpiber** 5/10 1 Anholt og så kom efteråret første **Bjergpiber** 27/10 1 Væth Enge, 30/10 1 Norsminde Havn + 1 Norsminde Fjord, **Skærpiber** 28/10 14 Fornæs, **Skovpiber** 2/10 1 Katholm Skov, **Hvid vipstjert** 26/9 246 Eskeplet, **Gul vipstjert** 12/10 2 Egå Engsø (meget sent), **Citronvipstjert** 30/9 1 1k, Kul-/Østhavnen, Århus er et fedt fund, som selvfølgelig skal godkendes af SU.

Småfugle

Første **Vandstær** 18/10 1 Giber Å, Skovmøllen, de dejlige **Silkehaler** ses første gang i efteråret 21/10 hvor bl.a 27 noteres Ballen/Østerløkken, **Husrødstjert** 29/10 7 Århus Østhavn, **Sangdrossel** 28/9 340 Anholt, de første **vindrosler** 19/9 4 Strandkær, **Misteldrossel** 28/10 15 Mossø, **Ringdrossel** 23/9 2 Øer/Hassensøre, 6/10 1 Sødringholm Strand.

Nogle sene **Løvsangere** 6/10 1 Dystrup Sø, 8/10 2 Studstrup, **Fuglekongesanger** 13/10 1 Sødriholm Strand er noget af en sjældent fund. Da TBR fandt piphans, stod resten af Team Randers og så på et Tigerdyr i Blåvand, og det er da lidt af et sammentræf, **Skægmejsse** 31/10 45 Brabrand Sø, **Stor Tornskade** 16/9 1 Alrø Vadegrund, 27/9 3 Anholt, **Sortkrage** 17/10 6 Koed Enge, **Ravn** 8/9 11 Skandinavisk dyrepark, Nødager, **Stillits** 12/10 42 Egå Engsø, **Grønsisken** 22/9 1325 Eskeplet, **Bjergirisk** 18/10 300 Overgaard og en fast flok på Århus havn ses også i perioden, **Stor korsnæb** 13/10 1 Øer/Hassensøre, En **Tik/Pileværling?** 8/10 1 Anholt kunne have udviklet sig rigtig spændende, men vi må vente med vores Anholt debut. **Snespurv** første 22/9 1 Sødriholm Strand, 28/9 6 Anholt. **Laplandsværling** skal opleves i Sødri da to fugle ses her 13/9 og 22/9.

Sødriholm området

For at nævne bredden på de 233 noterede arter under Sødri, nævnes følgende: Skestork, Kongeørn, Aftenfalk, Kærløber, Tredækker, Odinsbane, Sandterne, Rovterne, Storpiber, Rødstrubet Piber, Høgesanger, Fuglekongesanger, Hvidsisken, Gulirisk og Hvidvinget korsnæb. Tjek evt. selv artslisten på DOFbasen. Området er særlig kendt for sine mange rastende vadefugle, ænder og lysbugede knortegæs. De fleste af vadefuglene kulminerer i juli/august. Men for nogle få arter ligger max-tallene ofte i sept-okt:

Lysbuget Knortegås 22/9 501, **Strandskade** 8/9 390, **Strandhjejle** 1/9 186, **Islandsk Ryle** 1/9 og 8/9 200, **Sandløber** 18/9 4, **Alm. ryle** 13/10 6100 er pænt, **Krumnæbbet ryle** 1/9 14, **Dværgryle** 5/9 7, **Lille Kobbersneppe** 21/9 200, **Hvidklire** 8/9 34 og **Stor Regnspove** 1/9 min. 785 hvilket er i den pæne ende af skalaen. Lidt sene observationer fra området i år: **Krumnæbbet Ryle** 26/9 6, **Mudderklire** 14/9 1, **Sortklire** 27/10 4, **Lille Regnspove** 22/9 1

For i år kan der nok siges, at der har været ret mange andre rylearter (krumme, dværg og sandløbere) iblandt de almindelige i forhold til, hvad der plejer. Tilsyneladende færre knortegæs i området, som måske ses længere nordpå i år. Vandrefalk bruger bestemt området som fast spisekammer idet 2 fugle ikke er usædvanligt vinteren over. Man skal endelig huske at holde øje med havet og indtrækkende fugle også, hvilket flere Kjove-obs og indtrækkende rovbasser tyder på. I reglen nævnes ikke sårbare ynglefugle - men, det er vist ingen hemmelighed mere, at det kunne

tyde på, at et par Kongeørne har etableret sig. Jo, det er ski et område, der er et besøg værd. Det forlyder endvidere fra pålidelig kilde, at der også i 2008 bliver DOFture til området, hvor alle skal være så hjerteligt velkomne.

Næste periode dækker nov-jan, så I må hoppe i "Hanstholm-habitterne" og ud og holde øje med vintergæsterne. Husk nu at sende nogle billeder ind til os. Hvis nogle af jer birdere har nogle gode emner, ris/ros, hvad ved jeg, så skriv bare til mig ibkaj@jubii.dk

Vi ses derude i Felten!

Farvemærkede fugle

Af Morten Jenrich Hansen

Indledning

Siden skolelærer Mortensen ved Viborg startede ringmærkning af fugle med metalringe i 1899, er der samlet en kolossal viden om fuglenes træk, overlevelse m.m. på basis af ringmærkningen. Det kan anbefales, at konsultere bogen "Dansk trækfugleatlas", Bønløkke, J.; Madsen, J.J.; Thorup, K.; Pedersen, K.T.; Bjerrum, M & Rahbek, C.; 2006; Forlaget Rhodos for en fantastisk gennemgang af de danske ringmærkningsresultater.

Mærkningen med metalringe har dog den ulempe, at man i praksis skal stå med fuglen i hånden for at kunne aflæse inskriptionen på de små ringe. Enten ved, at man finder en død fugl (evt. går på jagt!) eller kan genfangne fuglen i live og derpå slippe den fri igen. Der er derfor en relativt lille genfindingsprocent på denne type mærkninger.

Med indførelsen af farvede plastringe, og udbredt brug af gode teleskoper, har man i de seneste årtier haft mulighed for at aflæse en række mærkede fugle på afstand. Specielt ved store og mellemstore arter er ringstørrelsen stor nok til, at man kan se evt. inskriptioner på afstand, mens mindre fugle kan have en kombination af forskellige farvede ringe som individkendetegn.

Jeg vil her give eksempler på forskellige farvemærkninger, som opfordring til, at man holder øje med mærkede fugle, når man er i felten med kikkerten. Der er mulighed for at bidrage med nyttige informationer om vores fuglefauna ved at indsende aflæsningsdata til Ringmærkningscentralen, Zoologisk Museum, København (www.zmuc.dk) eller evt. direkte til det enkelte farvemærkningsprojekt, som man kan finde via hjemmesiden www.cr-birding.be

Typer af farvemærkninger

De største ringe, der benyttes, er halsmærker til Gæs og Svaner. De findes i mange farver (fx rød, blå, hvid osv.) og kan have inskriptioner af både tal og bogstaver (også farven af inskriptionerne kan variere). Disse kan stå både lodret og vandret eller evt. en kombination. Den store størrelse af disse ringe giver selvsagt mulighed for aflæsning på langt større afstand end ringe placeret på fuglenes ben/fod.

Farvede fodringe benyttes i mange størrelser, afhængigt af den valgte arts benstørrelse. I lighed med halsringe findes de i mange farvevariationer. Der bruges både ensfarvede ringe og ringe med inskriptioner. De sidste kan igen have alle kombinationer af et eller flere bogstaver eller tal, men der findes også typer, hvor der bare er tale om en eller flere streger på ringen. En anden variation er brugen af flere ringe på den enkelte fugl, hvor kombinationen af forskellige farver på højre/venstre ben og øverste/nederste placering er afgørende

for individbestemmelsen. Farvede fodringe benyttes på en lang række arter, fx Skestork, Skarv, Gæs, Ænder, Vadefugle, Måger m.m. og det afhænger selvfølgelig af ringens størrelse, hvor tæt på man skal være for at kunne aflæse en evt. inskription.

En type mærkning jeg endnu ikke har oplevet herhjemme er farvede "flag" placeret på fuglenes ben. Mærkningsformen er udbredt på bl.a. vadefugle i Østasien, hvor den bl.a. bruges til at følge populationer af Stor Kobbersneppe på trækket langs Stillehavs-kysten.

En anden type farvemærkning er plastikclips placeret på forkanten af vingen. Igen bruges der forskellige farver og kombinationer af inskriptioner. Metoden bruges bl.a. på rovfugle og herhjemme er enkelte Røde Glenter mærket på den måde.

Endelig kan man også stå overfor en farvemærkning af en fugls fjerdragt. Typisk vil det være en fugls hvide fjerparti, fx en ands vingespejl, en hvid undergump eller bug, der fx kan være farvet gul, orange eller rød.

Det er en type mærkning, der er synlig på stor afstand, men har den tidsmæssige begrænsning, at mærkningen forsvinder når fuglen fælder de pågældende fjerområder.

Jeg har herhjemme oplevet den type mærkning på Lysbuget Knortegås og Almindelig Ryle.

Praktiske forhold ved aflæsning

At finde en farvemærket fugl kræver som regel, at man ser en del fugle igennem. Hvor det er muligt, så husk lige at tjekke benene på de fugle I ser, det kunne jo være, at der var en ring eller flere. Det er selvfølgelig kun muligt, hvor benene er synlige, og således meget svært på svømmende fugle eller fugle, der står i tæt vegetation eller lignende.

Halsringe på Gæs og Svaner er som regel nemmere at se, men selv her kan fx en gåsehals være forbavsende skjult i en tæt flok af græssende gæs!

Når man har fundet en ring, har afstanden og vejrliget en stor indflydelse på, om man kan aflæse en evt. inskription.

Jo større afstand - desto sværere er det indlysende nok at skelne små bogstaver/tal. Her er vejret altså en betydende faktor for, hvor tæt på man skal. Blæst kan fx give rystelser i teleskopet, der gør det umuligt at tyde en rings kode, men mere overraskende er det måske, at skarpt sollys også kan gøre det umuligt at se noget på en skinnende plastring. Ja – selv farver kan være vanskelige at vurdere i sollys, fx blå/grøn eller orange/rød. Bedste aflæsningsvejr er derfor en dag med svag vind, skyer og klar luft.

Næste skridt er så at notere ringens/ringenes placering på højre/venstre ben øverst/nederst og evt. placering af en metalring, som de fleste farvemærkede fugle også bliver forsynet med (metalringe har længere holdbarhed en plastringe, og man kan godt opleve fugle, der har tabt plastringe, men stadig bærer en metalring).

Farven på ringen(e) og farven på evt. inskriptioner noteres sammen med den aflæste kode.

Endelig noteres Lokalitet, Tidspunkt, Art og evt. fuglens adfærd, følgeskab af partner/unger, flokstørrelse og lignende.

Disse data indsendes til relevante ringmærkningscentral (se link i indledningen), og først her er det oplysninger, der kommer til gavn for vores viden om fuglene, mens indsenderen får mærkningsdata på den enkelte fugl retur.

Eksempler på aflæsninger fra Årslev Engsø

Siden etableringen af Årslev Engsø vest for Århus har jeg jævnligt været forbi med mit teleskop. Det er flere gange lykkedes at finde rastende farvemærkede fugle og herunder er nogle eksempler på de data, man får retur.

SKARV:

Ring: Hvid Kode: NOR Mærket: Vorsø, Danmark N55.52 Ø10.01 Dato: 01.06.2001

Aflæsning:

Dato	Sted	Koordinat	Observatør
01.02.2002	Windesheim, Holland	N5226 Ø0608	Jan Nap
18.09.2004	Zwolle, Vreugererijkerward, Holland	N5230 Ø0600	Gerrit Gerritsen
26.07.2005	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich H.

Ring: Gul Kode: S I Mærket: Enkhuizen, de Ven, Holland N52.44 Ø05.17 Dato: 12.05.2005

Aflæsning:

Dato	Sted	Koordinat	Observatør
09.08.2005	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich H.

Ring: Rød Kode: 3HL Mærket: Mågeøerne, Danmark N55.35 Ø10.07 Dato: 29.06.2007

Aflæsning:

Dato	Sted	Koordinat	Observatør
30.08.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
01.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
06.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
09.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
11.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
15.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
16.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
21.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
29.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
05.10.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen

At en Skarv fra Vorsø-kolonien finder vej til Årslev Engsø er nok ikke så overraskende, men det er da spændende, at en ungfugl fra Holland er kommet så langt mod nordøst den første sommer.

Skarven fra Mågeøerne viser til gengæld, at området ikke kun bliver brugt til gennemrejse, men også til længere ophold som raste- og fouragerings-område.

GRÅGÅS:

Halsring: Blå Kode: EGF Mærket: Hornborgasjön, Sverige N58.18 Ø13.33 Dato: 21.06.2006

Aflæsning:

Dato	Sted	Koordinat	Observatør
13.07.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
15.07.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
06.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen
09.09.2007	Årslev Engsø, Danmark	N5608 E1005	Morten Jenrich Hansen

Den svenske koordinator for farvemærkning af Grågås, Leif Nilsson, har oplyst, at denne Grågås er mærket som fældende fugl ved Hornborgasjön. Den kan altså godt have ynglet endnu længere væk. Det er også interessant, at mine aflæsninger indtil videre er de eneste, når man tænker på, hvor let det er at aflæse de store halsringe. Jeg besøgte i øvrigt jævnlige Årslev Engsø i slutningen af juli og i august, uden at se fuglen, så jeg er overbevist om, at den har været på en anden lokalitet i den periode. Hvis andre har set fuglen, må de meget gerne indsende oplysning om det.

Find farvemærkede fugle i Østjylland

Ringmærkede fugle kan dukke op hvor som helst, men jeg vil her give et par bud på arter og områder, hvor chancen for at finde en farvemærket fugl er relativ stor.

SKARV

Der er farvemærket et stort antal Skarver, så alle lokaliteter, hvor de raster er værd at tjekke.

At der er aflæst 3 forskellige fugle ved Årslev Engsø, hvor der sjældent raster over 50 Skarver, siger lidt om mulighederne.

Det afgørende er at finde lokaliteter, hvor de sidder med synlige ben uden at være for langt væk.

Ud over fugle på mudderbanker og havnemoler, vil tjek af rastende fugle på bundgarnspæle også være oplagt

SVANER

I vinterhalvåret bør flokke af Pibe- og Sangsvaner tjekkes for halsringe. Egå Engsø er en oplagt lokalitet at prøve, men også steder hvor de gulnæbbede svaner holder til på marker er mulige områder. Ved at bruge en bil som skjul kan man tit komme tæt nok på svanerne til at lave sikre aflæsninger med teleskop.

GÆS

Eksemplet med Grågåsen fra Årslev Engsø viser, at sensommerens Grågåseflokk er et tjek værd. Der er farvemærkningsprojekter på de fleste gåsearter og en del Lysbugede Knortegæs er ringmærket med farvede fodringe.

Ser man flokke af Lysbugede gå på land ved fx Mariager fjord, så husk at kigge på benene. Man skal selvfølgelig på noget tættere hold end ved aflæsning af halsmærker, men det er ikke altid nødvendigt at aflæse inskription.

Typisk er de Lysbugede mærket med 2 farvede ringe på hvert ben, og kombinationen af farverne og placeringen kan være brugbar til individbestemmelse. Er man tæt på, vil man evt. kunne se, at den ene ring er større end de andre, og det er denne ring, der har inskriptioner.

MÅGER

Måger er også en fuglegruppe, hvor der er ringmærket et pænt antal fugle med farvede fodringe. Ved de østjyske havneområder er der tit mulighed for at komme tæt nok på flokke af måger, så når man alligevel er ved at se på fx en Sorthovedet Måge, så tjek lige dens ben – det kunne jo være, der sad en hollandsk ring! Der er mange flere muligheder at tage fat på., Hvem finder fx en farvemærket Sortgrå Ryle ved Ebeltoft Havn? Husk nu endelig at bringe informationen videre! Det er først dér, at vi alle har chance for at blive klogere på de fugle, der beriger vores tilværelse.

Tag en fridag fra flæskestegen!

Af Ole Jensen

Så blev det atter vinter, og dermed tid til de årlige punkttællinger af vinterfugle. Når du læser dette blad kan du stadig nå at tilmelde dig.

Formålet med punkttællingerne er at indsamle viden om bestandssvingninger hos de almindeligste danske ynglefugle, og anvende denne viden til beskyttelse af fuglene og deres levesteder.

Tallene benyttes adskillige steder, og optællingerne er således en vigtig del af den danske naturovervågning. Når der i presse, TV eller Radio oplyses at en fugleart er gået frem eller tilbage stammer oplysningerne næsten altid fra punkttællingerne.

Vi kan i DOF Østjylland bryste os af, at vi er en af de lokalafdelinger, der har allerflest optalte ruter, men alligevel kan vi sagtens bruge flere.

Figur 1: Kort over punkttællinger vinteren 2004/2005.

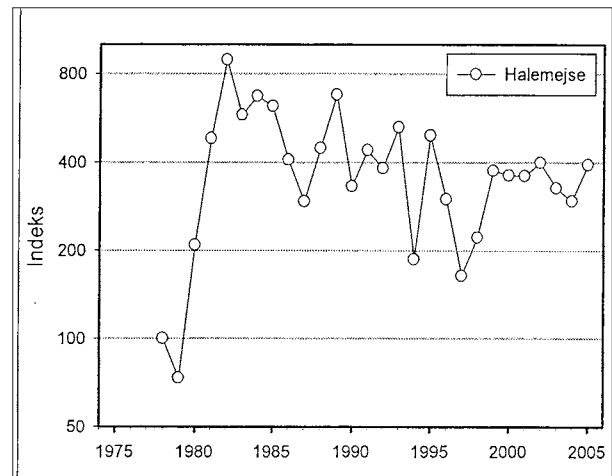
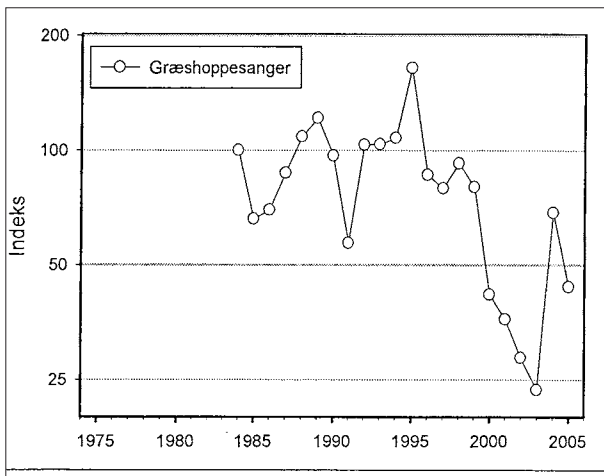
På figur 1 kan du se, hvor der blev foretaget punkttællinger af vinterfugle i vinteren 2004/05, og tilsvarende kan du på figur 2 se ruterne for ynglefugletællingerne i 2005.

Meld dig derfor til dette vigtige stykke over-vågningsarbejde, som foregår mellem 20. december og 20. januar. Ruten vælger du selv. Den skal bestå af minimum 10 punkter og maksimum 20 punkter. På hvert punkt tælles alle artsbestemte fugle i en periode på 5 minutter. Med en rute på 10 punkter vil punkttællingen kunne gennemføres på ca. 2 timer hvert år, hvor man kan indsamle sammenlignelige data, som kan bruges til en effektiv overvågning af vore fugle og vor natur - det må de fleste da kunne overkomme!

Figur 2: Ruterne for ynglefugletællinger i 2005.

I figur 3 og 4 er vist nogle resultater fra punkttællingerne. Det gælder henholdsvis yngleudviklingen hos græshoppesanger og halemejsje.

Kilde for figurerne er rapporten "Overvågning af de almindeligste fuglearter i Danmark 1975-2005" udgivet af Dansk Ornitologisk Forening på baggrund af punkttællingerne.

Alle kan være med.

Mange føler sikkert, at de ikke er dygtige nok til at deltage, men her kan selv nybegyndere indenfor ornitologien være med. De fleste kan genkende de mest almindelige fugle, og i forbindelse med punkttællingerne er det netop dem, der har den største interesse.

Tælleskema(er), vejledninger og yderligere oplysninger kan fås ved Fugleregistrerings-gruppens lokale koordinatører, for DOF Østjylland:

Ole Jensen, Torshøjvænget 54, 8361 Hasselager, tlf. 86285614, e-mail: ofj@ofj.dk

Skynd dig at tilmelde dig med det samme, så vi kan nå målet snarest.

Halsbåndstroidand i Stubbe Sø

Af Kent Olsen

Fredag den 9. november 2007 var der hård vind til kuling fra nordvest og oprindeligt havde jeg planlagt en tur til Helgenæs med havfugle. Men bilen skulle desværre noget andet, så hurtigt ændrede jeg planer og forudså, at der med den aktuelle vindretning ville ligge mange ænder i den nordvestlige del af Stubbe Sø op mod skoven og i beskyttelse for vinden.

Sammen med en gammel ven cyklede vi fra Feldballe gennem Skramsø Plantage for at finde Stor Korsnæb, der var ingen, kun mange små, og vi endte ved middagstid ved Stubbe Sø. Jeg havde aldrig været ved søen tidligere, hvorfor det tog nogen tid at finde et egnet sted med frit udsyn. Efter vi havde kravlet i træer for at få lidt udsyn, fandt vi langt om længe et lille privat fiskersted med beskyttelse for vinden og langs med søen med rigtig gode oversigtsforhold.

Der var som forudsagt pænt med ænder, hvilket også vil fremgå ved en søgning i DOFbasen. Vi snakkede, jeg kiggede ænder, Lars kiggede ænder, og inden vi skulle køre igen, ville jeg lige tjekke en sidste gang. Midt i en flok Tafelænder lå der nu en klassisk Halsbåndstroidand og bankede i bølgerne, jeg råbte højt af glæde, men havde straks angsten for en hybrid i baghovedet, det skulle naturligvis udelukkes inden forekomsten kunne offentliggøres.

Bestemmelsen faldt øjeblikkeligt og jeg tog straks nogle billeder som foreløbig dokumentation. Der var ikke noget ved fuglen, der direkte indikerede, at det ikke skulle være en ren Halsbåndstroidand. Af vigtige karakterer sås således straks bred hvid tegning på tværs af overnæbbet lige bagved den sorte læbestift yderst; sort og hvidt bånd omtrent af samme bredde. Der sås en meget smal hvid kant langs overnæbbets nederste kant mod undernæbbet foruden der sås tydelig hvid indramning af basis af overnæb med en veldefineret hvid stribe langs siden af overnæbbet og et lidt bredere hvidt bånd ved næbbbasis op mod panden. Sidstnævnte karakter var specielt tydeligt, når fuglen sås direkte forfra selv på rigtig stor afstand, og kunne således ses på måske mere end 700 meters afstand med Carl Zeiss Diascope 85 T* FL m. 20-60 zoom-okular. Nogle dage senere sås tillige hvidlig indramning af næsebor, som ligeledes er en positivkarakter.

Tegninger på næbbet af den aktuelle Halsbåndstroidand var således fuldstændig typiske for arten, hvilket er af afgørende betydning for udelukkelse af en hybrid.

Øjet var uden varm toning og således klart gult, ikke med kraftig varm farvning som hos hybrider. Hovedet havde, når solskin ramte perfekt, en tydeligt violetfarvet glans og således uden grønfarvning som kunne indikere gener fra Bjergand eller som hos den gennem flere år tilbagevendende hybrid ved Sdr. Farup Klæggrav nær Ribe for nogle år siden.

Den hvide sele langs overgangen mellem det sorte bryst og den distinkte sølvgrå kropsside var veldefineret og nåede langt op foran vingeknoen og langs bagkanten af brystsiden. Når fuglen sås direkte forfra, var de høje hvide seler iøjnefaldende og deres udbredelse på brystsiden gjorde det muligt at lokalisere fuglen selv på stor afstand i sovende tilstand og set direkte forfra.

Overkanten af den sølvgrå kropsside havde det for arten typiske store svaj med form som et nedlagt bogstav S. Når fuglen sås direkte bagfra kunne det konstateres, at de grå kropssider krummede ind over ryggen fra begge sider og karakteren fremstod således ganske anderledes end hos Troidand. Desuden sås langs den kraftigt buede overkant af den sølvgrå flanke en tynd hvid kant op mod ryg og vinger, hvilket også var fremtrædende om fuglen sås direkte bagfra.

- hoved med purpurfarvet glas, uden gryn glas eller anden indvikling på hybrid
- ingen mørke top eller afvikling af samme
- sås lave display overfor trældand kun ved at kaste hovedet bagud med svip.
- hvidt nabbånd af bredde som sort nabbepels
- øjet gult, gultgult, ingen rødbrænding eller anden indvikling på hybrid
- højeste punkt på hoved ligger på baghoved bagud på Bse+
- striber ofte med kulen
- smalt hvid kant præcis på bageste halvdel af flanken

- distinkt hvid sole mellem oplyggen flanker og sort bryst, rakte langt op lang forkant af vingelen
- fuglen set bakke med vingerne flæc gange, og der ses ikke hvidt i overrøgen, kun grå og sort, gult spejl, ikke hvidt som hos hybridere

- overkant af flanker kraftigt buet og formet som et vedlagt S.

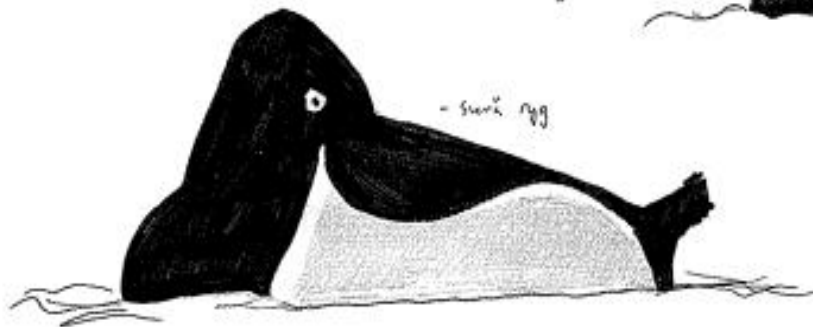
- hvid indlemning af basis af overarm specielt langs basis af pander

- set lige forfra kunne de hvide selar ses strække sig langt op foran vingelknoerne.

- sørende i klassiske profil med tilkølede ryg og distinkt baghoved

- hvid kant langs nedre kant af overarm

- sunk ryg

- kort og kompakt krop, ligger specielt lidt højere i vandet end Trældand

Halsbåndstroidanden var påfaldende anderledes proportioneret end Troldand med kortere krop, der typisk lå højere i vandet på den svømmende fugl - foruden halen i den forbindelse ofte holdtes løftet og strittende skråt opad. Ganske hurtigt efter fuglen blev fundet, rejste den sig heldigvis i vandet og baskede med vingerne tre gange, hvorved det med sikkerhed kunne fastslås at vingespejl ikke indeholdt hvidt, men udelukkende var farvet i dæmpet grå farve som artstypisk vingefarve. Manglende hvidt i vingespejl er med til at udelukke en hybrid.

Hovedformen var virkelig slående og klassisk med højt baghoved og en stejl og nærmest lodret nakke og hals. Når fuglen sås sovende med næb under vinge dannedes et næsten lodret forløb fra bagerste område af issen ned til brystet, hvilket fremhævede den korte krop. Desuden var totalhøjde af hoved og krop overbevisende højere end hos Troldand, således kunne sovende fugl let findes selv på baggrund af hvor højt hovedet nåede op over ryggen på den sovende fugl. Fra det høje område bagerst på issen dannedes en jævnt faldende kurve ned mod næbbasis, og der var således en harmonisk overgang mellem pande og det relativt lange og karakteristiske næb.

Lodsejeren blev kontaktet og tilladelse til færdsel langs den private del af søen ved å-indløbet i søens vestende blev givet helt uproblematisk samtidig med, at parkering var mulig. Herefter blev fuglen sendt ud på DOFcall og ringet ud til vennerne i Århus.

Forekomsten er allerede forelagt Sjældenhedsudvalget i DOF og er godkendt som det 11. danske fund af arten. De tidligere fund er:

29.1.–11.3.2006 han Guldborgsund, Nykøbing Falster;

15.5.2003 han Høll, Fredericia

3.4.2002 hun Skagen Nordstrand

31.3.–17.4.2002 hun Skjern Enge

13.4.–16.4.2000 han Møllerup

26.9.–8.10.1993 han Møllekrog, Esrum sø

18.2.–19.3.1990 han Kvolsvig, Hjarbæk Fjord

2.3.1977 2K han Søvang, Amager

6.11.1976 1K han Christianshavns Voldgrav, København

16.3.1963 2K/hun Skælskør

UDLEJES:

BOGPETERS HYTTE

Fuldmuret sommerhus til helårsbrug
beliggende midt i **Fugleværnsfondens** reservat ved **Stubbe Sø** på Djursland.

Huset ligger naturskønt i en lysning i skoven med direkte adgang til søen.
Det er på 80 m² med plads til 6 personer i to soverum.

Der er 8 km. til Ebeltoft, 6 km. til badestrand og 20 km. til Grenå.

Pris: 2100 kr. pr. uge + el.

Henv. Peter Lange, tlf.: 8695 0341 eller mail: peterlan@post6.tele.dk

Læs mere på www.dofaarhus.dk/bogpetershytte.
Kun medlemmer af DOF kan leje huset.

Fuglene og ... Peter Lange

Af Andreas Winding

Søravnen har taget hul på en ny lille føljeton, denne gang om mere eller mindre kendte, men i hvert fald altid på en eller anden måde aktive ornitologer i det østjyske. Vi lægger ud med lokalafdelingens formand, Peter Lange.

Alder:	45
Bopæl:	Stjær
Familie:	Kone og 3 børn
Uddannelse:	Miljøtekniker
Beskæftigelse:	Projektansat (DMU, DOF m.fl.)
Andre interesser:	Frimærker (mest med fuglemotiver), svampe

Red.: *Hvorfor blev det fugle?*

”Jeg véd det faktisk ikke. Så længe jeg kan huske, har jeg interesseret mig for og kigget på fugle, men det begyndte måske for alvor som ca. 7-årig sammen med min mor og vores *Fugle i Farver*, som vi brugte til at bestemme fuglene i vores gårdhave i Vendsyssel. Omtrent 10 år senere blev jeg rigtigt introduceret for DOF via min onkel på Lolland, som bl.a. tog mig med ud til Saksfjed Inddæmning for at se Gråstrubet lappedykker. Det var stort dengang.”

Red.: *Hvordan kom du så ind i selve organisationen DOF?*

”Jeg flyttede til Århus i 1983 for at læse geologi på AU. Dengang var jeg i øvrigt meget engageret i Greenpeace. Jeg kom til at læse sammen med Lars Lund Hansen, som jeg i somrene '84 og '85 tog til Island med for at tælle ynglende storkjover. (Det blev siden hen til den første videnskabelige publikation (Lars Lund Hansen & Peter Lange - i *Acta Naturalia Islandica* 34 (1991)).”

Peter Lange . Privat foto

Silkehaler i træ. Foto: Pia Jørgensen

På trods af gentagne erklæringer om svigtende hukommelse dukker der flere og flere navne og anekdoter op i løbet af samtalen. Folk fra bestyrelsen dengang drages frem - Ole Gylling-Jørgensen, Henning Ettrup, Allan Janniche og flere andre - Eigil Thomasen, Jens Gregersen og Torben Bøgeskov. Peters bedre halvdel kommer også med et par sidebemærkninger i ny og næ, sjovt nok ofte om de lidt mere pudsige oplevelser.

"I midt-'80-erne begyndte et par stykker af os at udarbejde de lokalrapporter, der efterhånden havde ligget længe og ventet på at blive skrevet, mens vi også begyndte at arrangere forskellige ture. Det blev bl.a. til et par velbesøgte ungdomslejre på Anholt og urfugleture til de vestjyske hedeområder samt flere mindre ture rundt omkring i det østjyske. Da vi fik indrykket nogle avisannoncer gik det pludselig rigtig stærkt, og fx en tur til Pilbrodalen trak hen ved 75 mennesker, hvilket vi var helt uforberedte på. Dengang var der jo ikke en brøkdal af de ture, der tilbydes i dag fra både det offentlige og alle foreningerne.

Omkring 1988 kom jeg så første gang ind i lokalbestyrelsen via det netværk, jeg nu havde rodet mig ind i, men jeg blev nødt til at trække mig igen, da jeg tog til Esbjerg for at uddanne mig til miljøtekniker. Da jeg vendte tilbage i 1991 kom jeg igen i bestyrelsen og blev, efter et par år med Svend Møller Jensen - ikke helt frivilligt - ved roret, valgt som formand - og det har jeg så været lige siden."

Red.: Hvilke arter og lokaliteter har du mest passion for?

"Jeg har jo tidligere været artskoordinator for vandstær i en del år, mens storkjoverne også står mig nær. Af lokaliteter må fremhæves især Skanderborg Sø, mens Mossø og Salten Langsø også er meget fine steder. Stubbe Sø skal selvfølgelig også med - ikke mindst pga. historien bag."

Red.: *Hvad er dine bedste oplevelser med fugle?*

"Der er mange gode! Af oplevelser med enkelte arter må jeg fremhæve en selvfundne Rosenstær, den Amerikanske krikand ved Årslev Engso og så selvfølgelig Alpesejleren ved Rubjerg Knude (*herbrød den bedre halvdel ind med en tilføjelse om, at det var første og hidtil eneste gang, hun har set Peter løbe - og så endda op ad bakke! Det er i øvrigt 20 år siden...*). - Og så glæder jeg mig rigtig meget til at se en Rødhalsed gås godt! At Fugleværnsfonden fik fat i Bogpeters Hytte og området omkring ude ved Stubbe Sø hører også til i den gode afdeling. Af gode ture må fremhæves traneturene til Hornborgasøen, lejrene på Hjelm og så 2 ture i DOF-regi til hhv. Izmir (Tyrkiet) og Tanzania. Det er også rigtig dejligt, når man har arrangeret en tur, hvor alle bare er glade efter at have haft nogle gode oplevelser. Helt generelt er det dog bare fantastisk at komme ud før solen står op en dejlig forårmorgen."

Red.: *Hvad hører så til dine værste oplevelser med fugle?*

"Der er heldigvis ikke så mange. Noget af det værste, jeg véd, er, når der kludder i møder eller ture, eller når nogle enkelte DOF-medlemmer er enormt sure og kværunderer til vores møder. Konflikter og intriger i bestyrelsen er også rigtig træls."

Red.: *Har du nogle tips til andre fugleinteresserede?*

"Tjah, der var engang Ottos Bageri i Gjerrild, men det er jo lukket nu... Helt oplagt må være at opfordre folk til også at tage ud om aftenen. At tage aftensmaden med en forårsaften til Emborg Odde, Vrads Sande eller et andet dejligt sted er uforligneligt!"

Red.: *Til slut må vi lige høre, hvad du glæder dig til i fremtiden?*

"Hmmm. Det må klart være at slippe af med nogle af de kedelige opgaver! Og så var der jo lige den Rødhalsede gås..."

WWW.NATURBUTIKKEN.DK

- TIL STØTTE FOR FUGLESAGEN

Den store flagspætte

Vidste du, at den store flagspætte krydrer sin kost med æg og unger fra fuglereder?

Derfor følger der et spættebeslag med til Naturbutikkens mejsekasser. Dette forhindrer, at spætten hakker hullet større, og snupper mejsens unger.

Naturbutikken@dof.dk • tel 33 28 38 38

Nekrolog - Mari-Ann Nørgaard

Af Joy Klein

Mari-Ann Nørgaard, tidligere medlem af lokalbestyrelsen i DOF Århus, døde i slutningen af august efter længere tids sygdom. Bestyrelsen har bedt mig om at skrive nogle ord om Mari-Ann og det gør jeg gerne, for i de 11 år, jeg har kendt hende, var hun en god kammerat på fugleture og et stort aktiv for lokalafdelingen – altid i godt humør og tapper til det sidste på trods af sygdommen. Faktisk holdt hun først op med bestyrelsesarbejdet et par måneder før hun døde.

Mari-Ann blev medlem af lokalbestyrelsen i 2001 og lavede et stort stykke arbejde. Det blev også til mange artikler og illustrationer i Søravnen, og da bladets tidligere redaktør trak sig tilbage, blev det Mari-Ann, der overtog posten og prægede bladet i fire år.

Mari-Ann var lige så glad for at se en ny fugleart som de fleste, og tog med på flere DOF-ture til udlandet. Under familiens sommerferier i Camargue gik hun tit rundt på egen hånd for at opdrive lokalitetens spændende fugle. Dog var hun også interesseret i fuglene i haven og småfuglenes adfærd og tog sig tid til at studere dem og gøre sig tanker om, hvad de foretog sig: Hvordan bygger pungmejsen sin rede? Hvordan forsværer en vandstær sit revir?

For Mari-Ann var det aldrig for sent at lære – hun deltog i fuglekurser til det sidste, og var altid forberedt på at lære så meget som muligt af en fugletur. Jeg blev vældig imponeret den første gang, vi var på en DOF-tur sammen (det var til Müritz See i Tyskland) hvor hun havde medbragt 4 CD'er med fuglestemmer, en walkman til afspilning og en fortegnelse over CD'ernes indhold, der var nem at slå op i i felten. Således kunne vi altid checke, hvad det var for en fugl, vi havde hørt.

I det hele taget var Mari-Ann meget optaget af formidling hun var enormt glad for sit arbejde som biologilunderviser og videregav sin begejstring for fugle i sine artikler i Søravnen.

Jeg har mistet en god fuglekammerat og DOF har mistet en dygtig og engageret formidler af glæden ved fuglene.

Kommende ture

Bustur til Vejlerne og Bulbjerg

Lørdag d. 31. maj

Mødested: P-pladsen ved Musikhuset, Århus kl. 10.00.

Turen til Vejlerne i efteråret måtte desværre aflyses, så nu prøver vi i stedet med en sen forårstur.

Hvilket giver mulighed for at få alle de tropiske træfugle med. Vi bliver i området til efter solnedgang, for at opleve det fantastiske kor af natsangere og rørdrummer, som sætter ind ved skumring, og vi påregner at afslutte med en afstikker til en af klitplantagerne for at lytte efter Natravn. Af samme grund vil vi først være tilbage i Århus kl. ca. 02.00! I Vejlerne forventer vi at se/høre rørdrum, plettet rørvagtel, trane, sortterne, skægmejse o.m.a. Der bliver også

tid til en afstikker til Bulbjerg, hvor vi ser ridekolonien og mallebukkerne.

Turen er pt. ikke færdigplanlagt; se det endelige program på vores hjemmeside www.dofj.dk og i næste udgave af Søravnen. Prisen forventes at blive ca. 250-300 kr, som betales i bussen undervejs.

Turledere: Morten Jenrich Hansen og Ole Jensen

Tilmelding kan ske allerede nu, skriftligt eller via telefon til Ole Jensen, tlf. 8628 5614 ofj@ofj.dk, senest d. 12. maj. Husk ved tilmelding at oplyse e-mail eller telefonnummer, du kan kontaktes på.

Bustur til Skåne og Halland

Ørne, Glenter og Gæs

07. – 09. 03. 2008

Mødested: P-pladsen ved Musikhuset, Århus kl. 22.00 eller ved færgeterminalen (STENA) i Grenå kl. 23.30.

Så skal vi til Skåne igen, for at opleve de mange Ørne, Glenter og Gæs. Vi har lagt turen først i marts, hvor de første træfugle også kan være på plads.

Vi kører fra Århus fredag aften til Grenå, hvorfra vi tager natfærgen til Varberg. Fra Varberg kører vi til Skåne (250 km til Blentarp), hvor vi lørdag og søndag vil besøge en række af de klassiske lokaliteter.

Vi skal besøge Sövdesjön, Ellestadssjön, Fyledalen, Vombs Enge m.fl.

Det giver mulighed for bl.a. Havørn, Kongeørn, Rød Glente, Fjeldvåge, Blå Kærhøg, Sortspætte og Stor Tornskade, ligesom der forhåbentlig vil være masser af gæs i landskabet.

Hjemrejsen søndag vil ligeledes ske via Varberg og Grenå, undervejs vil der være mulighed for stop ved fx Getterøn Naturreservat lige uden for Varberg. Færgen sejler kl. 19.45, og vi er tilbage i Århus kl. ca. 01.00 natten til mandag.

Overnatning sker på Vandrerhjemmet i Blentarp, på to- og 4-sengesrum. Medbring sengelinned eller lagen og sovepose. Vi får aftensmad lørdag aften og morgenmad søndag morgen på vandrerhjemmet, hvor der også vil være mulighed for at smøre en madpakke til søndag. Alle øvrige måltider sørger du selv for. Der er mulighed for at købe morgenmad på færgen inden vi går i land, samt aftensmad når vi sejler retur.

Transport sker i bus (Natours turbus, med bord ved alle sæder).

Turleder: Peter Lange (86 95 03 41), Jens Bonde (86 48 82 75) og Anthon Andersen (chauffør).

Priser og tilmelding:

Pris: Kr. 1.400 pr. person (unge max. 22 år halv pris), som indbetales på DOF Østjyllands girokonto 551 0961 senest d. 1. februar 2008. Beløbet incl. bus, færge, overnatning, måltid lørdag aften og søndag morgen, madpakke til søndag, gebyr til rejsegarantifond.

Ønskes soveplads i kahyt på færgen til Varberg, kan dette bestilles ved i stedet at indbetale (vælg kahytstr.): kr. 1700 (2 pers. udvendig kahyt)/kr. 1600 (2 pers. indvendig kahyt) eller kr. 1550 (4 pers. indvendig kahyt).

Husk at oplyse navn, adr., tlf.nr., email samt ønsket kahytstrørrrelse ved alle tilmeldinger!

Fra turen til Skåne jan. 2007. Der spejdes efter Kejsrerørn ved Sillesjö. Foto: Peter Lange

Generalforsamling

Dansk Ornitologisk Forening

Lokalafdeling for Østjylland

Tirsdag d. 19/2 2008

Hermed indkaldes til ordinær generalforsamling i DOF's lokalafdeling i Østjylland tirsdag d. 19. februar 2008 kl. 19.30 på Naturcenter Sølyst, Louisevej 100, 8220 Brabrand.

Generalforsamlingen er foreningens øverste myndighed, hvor lokalbestyrelsen og medlemmer af foreningens repræsentantskab (DOFs øverste myndighed, hvor DOF Østjylland har 4 pladser) vælges af de fremmødte medlemmer. Endvidere fremlægger formanden beretning for året der gik, og regnskab og budget fremlægges til godkendelse. Der er tillige god lejlighed til at stille spørgsmål til bestyrelsen.

Lokalafdelingen vil være vært med kaffe/te, og lidt mundgodt. Øl og vand kan købes.

Efter generalforsamlingen vil der være underholdende indslag i form af foredrag, lysbilleder, eller lignende.

Dagsorden for generalforsamlingen:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Aflæggelse af årsberetning / Peter Lange
- 3) Forelæggelse af revideret regnskab til godkendelse / Ole Jensen
- 4) Forelæggelse af budget for indeværende år til godkendelse / Ole Jensen
- 5) Behandling af indkomne forslag.

Forslag skal være DOF Østjylland i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

På grund af nedlæggelse af amterne pr. 1. januar 2007 er en revision af DOF Århus' vedtægter påkrævet. Bestyrelsen vil derfor fremlægge et forslag til revision af disse.

- 6) Valg til bestyrelsen:

På valg er: Bjarne Golles, Ole Jensen, Steen Gert Larsen, Jens Bonde Poulsen.
Genvalg kan finde sted.

Suppleanter: Henrik Søndergaard og Ann Pia Jørgensen, kan genvælges.

- 7) Valg af repræsentanter:

Valg af repræsentanter sker ifølge lovene kun i ulige år, punktet udgår derfor.

- 8) Valg af revisor.

På valg er Rita Hazell. Genvalg kan finde sted

- 9) Eventuelt.

Alle er velkomne, men kun medlemmer af DOF tilknyttet DOF Østjylland har stemmeret.

Bestyrelsen

Kalender

Generelt om vore ture:

Alle er velkomne på turene, tag gerne venner eller familie med. Turene er også for uøvede fuglekiggere! Turlederne fortæller velvilligt om fuglene der ses, også de almindelige arter. Bemærk at der kræves tilmelding ved nogle ture. Medbring altid kikkert, evt. fuglebog samt påklædning efter vejret – de fleste ture gennemføres uanset vejrliget. En god madpakke samt noget varmt på thermokanden er også godt. På de længerevarende ture gøres undervejs stop ved en bager eller købmand.

Bemærk at nogle ture kræver tilmelding. Dette vil altid fremgå af turbeskrivelsen. Ture der gennemføres i privatbiler er også for folk uden bil! Kontakt turlederen, som kan hjælpe med at skaffe kørelejlighed.

Hold også øje med vores hjemmeside på www.dofaarhus.dk, hvor du finder det komplette tur- og mødeprogram. Der kan eventuelt blive arrangeret flere ture og møder.

Tirsdagsmøder d. sidste tirsdag i hver af månederne sep., okt., nov., jan., feb., mar., og april. Alle finder sted på Naturcenter Sølyst, Louisevej 100, i Brabrand. Kontakt vedr. møderne: Kontaktpersonen.

Bidrag til ture og møder sendes til: Ole Jensen, Torshøjvænget 54, 8381 Hasselager. E-mail: ofj@ofj.dk senest 1. februar, 1. maj, 1. august og 1. november.

Søndag 16.12. Julefugletur til Kalø

Mødested: P-pladsen ved Kalø Slotsruin kl. 12.00. Varighed ca. 2 timer.
Det er sundhedsår i år, og det markerer vi med en afslappet gåtur ud til Kalø Slotsruin, hvor vi undervejs ser, hvor mange fuglearter, man egentlig kan nå op på en dag omkring vintersolhverv. Oven på "anstrengelserne" er der forhåbentligt ekstra plads i maven til julemaden i ugerne, der følger. Der skulle være chance for alt godt i dykænder samt formentlig spættet sæl og lidt alkefugle. Praktiske oplysninger: Medbring kikkert, varmt tøj og fodtøj!

Turleder: Naturvejleder Morten DD Hansen

Arrangør: Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet samt Dansk Ornitologisk Forening.

Lørdag 29.12. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Sløjfen i Hadsten kl. 9.00
Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 6.1. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00

Fælleskørsel til fuglerige steder ved søerne. Stederne varierer alt eftervejr og sæson. Vi anbefaler samkørsel fra Ry, for at begrænse antallet af biler, så tag også 20 kr. med.

Turleder: Claus Ole Madsen, tlf. 8696 1804, Jens Kirkeby tlf. 8689 1920, eller Kurt Ærenlund Pedersen tlf. 8694 8209

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 13.1. Vinterfugle ved Gudenåen.

Mødested og tid: Randers Naturskole, Gudenåvej kl. 10.00.

Vi går en tur langs Gudenåen fra fugletårnet ved naturskolen til tårnet i den østlige del af Vorup Enge. Der er næsten altid isfugle på denne strækning af åen. Afhængig af isdække vil der også kunne være en del rastende gæs og ænder i åen og Vorup Enge. Varighed ca. 3 timer. Husk varmt tøj og evt. noget varmt på kanden.

Turleder: Lars Tom-Petersen (86418164)

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 13.1. Vinterfugle ved sø og å.

Mødested og tid: Kvicklys P-plads, Sørtorvet i Silkeborg kl. 15.00 eller P-plads ved Allinggårdsvej kl. 15.15 (se skilt mod fugletårn). Afslutning kl. 17.00
Vi besøger fugletårnet ved Sminge Sø, hvorfra vi kan se flokke af sangsvaner komme til overnatning på søen, der gennem en årrække har været kendt som en god sangsvanelokalitet. Især i forbindelse med isvintre og hård frost ses mange sangsvaner i vågen ud for tårnet. Hvorefter kommer disse fugle og hvordan klarer de at overleve de til tider barske vejrforhold. Også mulighed for canadagæs, stor skallesluger, hvinænder, troldænder m.fl. Husk varm påklædning og fodtøj. Medbring evt. kaffe/te. Ingen tilmelding.

Turleder: Bo Ryge Sørensen, tlf. 8681 2573

Arrangør: DN i samarbejde med DOF.

Søndag 20.1. Vandstæretur i Pinds Mølle dalen

Mødested og tid: P-pladsen overfor den gamle restaurant Pinds Mølle (Bodil Møllevej) kl. 10.00.

Århus Å, der her løber gennem den fredede Pinds Mølle dal, er en af vore bedste lokaliteter for overvintrende Vandstær. På denne tur går vi en tur langs åen, og gennem vinterskoven, og udover Vandstæren, håber jeg at vi ser et udvalg af mejser, spætter, rovfugle og hvad vinterskoven ellers gemmer. Er der sne kan vi også kigge efter spor. Husk vandfast fodtøj. Turen varer ca. 2,5 timer. Turen er ikke egnet for gangbesværede.

Turleder: Peter Lange (86950341)

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 27.1. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Kulturhuset i Hinnerup kl. 9.00

Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby
Arrangør: DOF Østjylland

Tirsdag 29.1. Radarornitologi i Danmark.

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30

Aftenens foredragsholder er Mark Desholm der arbejder som trækfugleforsker ved Danmarks Miljøundersøgelser, Århus Universitet. Mark vil fortælle om hans forskningsprojekter hvor brugen af radar spiller en afgørende rolle som "kikhul" til trækfuglenes skjulte verden. Der vil blive vist masser af billeder og fortalt om selve teknikken, de spændende resultater og de mange vilde hypoteser der eksisterer inden for dette forskningsfelt. Vel mødt til en aften i trækfuglenes verden.

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 3.2. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00

Se beskrivelsen søndag 6. januar

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 3.2. Sødringholm Strand.

Mødested og tid: P-pladsen, sommerhusene ved Sødringholm kl. 9.30. Mulighed for opsamling i Randers kl. 9.00 – ring til turlederen.
Vintertur langs stranden. Vi kigger på de mange overvintrende fugle. På markerne er der store flokke af sangsvaner og langs stranden lysbugede knortegæs, mange arter af andefugle og flokke af strandkader, ryler og storspover. Er vejret mildt, trækker de første sanglærker nordover. Forhåbentlig ser vi også vandrefalken. Varighed ca. 4 timer. Husk varmt tøj og varme drikke, evt. vandtæt fodtøj.

Turleder: Lars Tom-Petersen (86418164).

Arrangør: DOF Østjylland

Tirsdag 19.2. Generalforsamling i DOF Østjylland.

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30

Dagsorden ifølge vedtægterne. Bestyrelsen vil fremlægge forslag til ændring af lokalafdelingens vedtægter. Efter generalforsamlingen vil Peter lange fortælle og vise billeder under overskriften "Med DOF i Tanzania". Peter var i april 2007 i Tanzania, for som DOF-frivillig at deltage i en workshop arrangeret af DOF i samarbejde med den lokale ornitologiske forening. Der fortælles og vises billeder fra workshoppen i Dar Es Salaam og en efterfølgende privat safaritur til Lake Manyara nationalparken og Ngorongoro Krateret.

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 24.2. "Ørnens Dag" 2008

Mødested og tid: Kvicklys P-plads, Søtorvet i Silkeborg. kl. 09.30
Det Midtjyske Søhøjland besøges regelmæssigt af havørne i vinterhalvåret. I den anledning besøger vi Mossø, der er en af de søhøjlandslokaliteter, hvor der er gode muligheder for at se havørn(e). På turen vil der blive fortalt om ørnenes livsvilkår og mulighederne for at beskytte og fastholde ørnene som ynglefugle i Danmark. Husk varm påklædning og fodtøj. Medbring evt. kaffe/the. Tilmelding ikke nødvendig. I tilfælde af tåge eller regn kontakt turlederen

Turleder: Bo Ryge Sørensen, tlf. 8681 2573
Arrangør: DN i samarbejde med DOF.

Søndag 24.2. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Inside i Hammel kl. 8.00
Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby
Arrangør: DOF Østjylland

Tirsdag 26.2. Biblioteksaften

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30
Hvad gemmer der sig mon i foreningens støvede arkiver på Sølyst? Hvis du tør (!) så kom og hjælp lokalbestyrelsen med at få styr på sagerne. Der er bunker af gamle tidsskrifter der skal sorteres, samt dias der skal fuglenavne på... Det er også i orden hvis du vil nøjes med en sludder over en kop kaffe, eller blot har lyst til at læse i vores tidsskrifter.

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 2.3. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00
Se beskrivelsen søndag 6. januar

Arrangør: DOF Østjylland

Fredag 7.3. – søndag 9.3. Ørnetur til Skåne

Se turbeskrivelse inde i bladet og på www.dofoj.dk.

Tilmeldingsfrist: 1. februar 2008.

Søndag 9.3. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Sløjfen i Hadsten kl. 8.00
Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby
Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 9.3. Danmarks Naturskove

Mødested og tid: Kvicklys P-plads, Sørtorvet i Silkeborg. kl. 16.30 til ca. kl. 19.00
Naturskoven på Silkeborg Statsskovdistrikt er efterkommere af den oprindelige skov, der i årtusinder dækkede Danmark. Silkeborgskovene har landets største koncentrationer af 250-300 årig bøg, og rummer en række beskyttelseskrævende fugle- og pattedyrearter. På turen vil vi se nærmere på naturskovens biologiske betydning. Turen afsluttes omkring solnedgang, hvor vi ser sortspætten komme til overnatning i dens sove-hultræ. Tilmelding ikke nødvendig.

Turleder: Bo Ryge Sørensen, tlf. 8681 2573

Arrangør: DN i samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening

Tirsdag 25.3. Tirsdagsmøde.

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30
Kent Olsen og Ole Amstrup fra DOFs Sjældenhedsudvalg (SU) fortæller om arbejdet i SU og viser billeder af nogle af de behandlede sjældenheder.

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 6.4. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00
Se beskrivelsen søndag 6. januar

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 13.4. Velling Skov – Salten Ådal

Mødested og tid: **P-pladsen sydøst for naturskolen på Lystrupmindevej mellem Velling og Vrads kl. 08.30-11.30.**

Velling Skov ligger på Salten Ådals stejle sydskrænter og rummer nogle af landets største bevoksninger af gammel bøg, fine skovsøer, kær, moser og væld. Den 250-300 år gamle bøgeskov er ideel for vedinsekter, svampe og hulrugende fuglearter. Mulighed for sortspætte, grønspætte, huldue, ravn, isfugl, bjergvipstjert og rovfugle. Tilmelding ikke nødvendig.

Turleder: Andreas Winding, tlf. 21.78.13.70

Arrangør: DN i samarbejde med DOF.

Søndag 27.4. Stubbe Sø og Fugleværnsfondens areal

Mødested og tid: P-pladsen ved Tirstrup Brugs kl. 08.00
Medlemmer af arbejdsgruppen ved Fugleværnsfondens eneste ejendom i Østjylland, viser rundt på området og fortæller om arbejdet med at pleje området og Bogpeters Hytte. Vi går gennem skoven over engen ned til Stubbe Sø. Der vil bl.a. blive fortalt om arbejdet med de 160 redekasser, der er opsat i området. Undervejs vil vi kigge efter fugle- og dyrespor. Turen afsluttes med fælles formiddagskaffe i Bogpeters Hytte, der ligger i området. Medbring madpakke, samt vandfast fodtøj. Vi samles ved Tirstrup Brugs og kører derfra sammen i så få biler som muligt til Bogpeters Hytte, hvorfra vi går ud i området.
Tilmelding: Af hensyn til planlægning af evt. samkørsel fra Århus, bedes tilmelding ske til turlederen senest tre dage før turen.

Turleder: Peter Lange peterlange@dofaarhus.dk (tlf. 86950341) m.fl.

Arrangør: DOF Østjylland.

Lørdag 3.5. Sønderjylland – Blåhalsenes land

En lidt anderledes tur til Sønderjylland – syngende Blåhalse, Turtelduer, Sortstrubet Bynkefugl, Fyrremejse og Lille Flagspætte, det er nogle af målene for denne tur, men selvfølgelig bliver der også tid til et besøg ved Saltvandssøen med masser af gæs, ænder og måske Havørn - og lidt grænsehandel. Turen er ved redaktionens slutning ikke færdigplanlagt, men vil finde sted i enten bus, minibusser eller privatbiler, og prisen vil blive omkring 400 kr. Der må forventes tidlig(!) afrejse fra Århus - og sen hjemkomst. Læs mere på www.dofoj.dk fra omkring 1. marts.

Tilmelding: Kan allerede nu ske skriftligt til Peter Lange på mail: peterlange@dofaarhus.dk eller brev.

Turleder: Peter Lange (86950341) m.fl.

Arrangør: DOF Østjylland og Århus Kommunes Naturvejledere.

Lørdag 31.5. Lørdag d. 31. maj Bustur til Vejlerne og Bulbjerg

Mødested og tid: P-pladsen ved Musikhuset, Århus kl. 10.00.

Se omtale inde i bladet.

Se også Århus Kommunes naturvejlederes hjemmeside (findes via lokalafdelingens hjemmeside www.dofaarhus.dk eller hent folderen på biblioteket).

Bestyrelsen

Peter Lange (formand, repræsentskabsmedlem) Tujavej 16, Stjær 8464 Galten Tlf. 86 950341 peterlange@dofaarhus.dk	Peter Hjeds (repræsentskabsmedlem) Båstrupvej 16, Foldby 8382 Hinnerup Tlf. 86 49 63 08 peterhjeds@hotmail.com	Andreas Winding Bogfinkevej 2 8654 Bryrup, Tlf. 21 78 13 70 soravnen@dofaarhus.dk
Ole Jensen (kasserer, repræsentskabsmedlem) Torshøjvænget 54, Kolt 8361 Hasselager Tlf. 86 28 56 14 ofj@ofj.dk	Steen Gert Larsen Grøfthøjparken 161, 10. mf. 8260 Viby J Tlf. 86 28 50 05 steen.gert.larsen@get2net.dk	Henrik Søndergaard (suppl.) Svalevej 11, Hadsbjerg 8370 Hadsten, Tlf. 86 91 40 36 pluvialis@mail.dk
Bjarne Golles (repræsentskabsmedlem) Louisevej 100 8220 Brabrand Tlf. 86 25 04 43 bg@nat.aarhus.dk	Jens Bonde Poulsen Hevringvej 24, Hevring 8950 Ørsted Tlf. 86 48 82 75 jensbonde@elrotel.dk	Ann Pia Jørgensen (suppl.) Tornhøjvej 1, Koed 8560 Kolind, Tlf. 87 74 06 06 pia@koeds.net
		Morten Jenrich Hansen (suppl.) Klokkeskovvej 17 H 8260 Viby J., Tlf. 24252809 m.jenrichhansen@oncable.dk

Kontaktpersoner

Favrskov Kommune	Peter Hjeds / Svend M. Jensen, Holmelundsvej 29, Søften, 838P2 Hinnerup, 86 98 65 03
Norrdjurs Kommune	Jens Bonde Poulsen
Odder Kommune	Peter Lange
Randers Kommune	Lars Tom-Petersen, Niels Ebbesensvej 58, 8900 Randers, 86 41 81 64, larstom@proinfo.net
Samsø Kommune	Mogens Wedel-Heinen, Østerlækkevej 52, 8305 Samsø, 86 59 08 48, mowh@post.tele.dk
Silkeborg Kommune	Andreas Winding
Skanderborg Kommune	Peter Lange
Syddjurs Kommune	Joy Klein, Kirkevænget 2, Feldballe, 8410 Rønde, 86 36 71 60, joyklein@post.tele.dk
Århus Kommune	Morten Jenrich Hansen
Fredningsudvalget	Peter Lange
DOFbasen	Peter Lange
Rapportgruppen (Fugle i Århus amt)	Flemming Holmslykke Nielsen, Humlevej 24, 8543 Hornslet, 86 97 96 91, flemming.holmslykke@mail.dk
Rovfuglegruppen	Svend Møller Jensen, Holmelundsvej 29, Søften, 8382 Hinnerup, 86 98 65 03
Sløruglegruppen	Peter Hjeds

Returadresse: Peter Lange, Tujavej 16, Stjær, 8464 Galten.

Mere end ord.

**Professionel oversættelse
mellem hovedsprogene**

**Statsaut. translatører og tolke
Medlem af
Dansk Translatørforbund
Dansk Ornitologisk Forening
Sociedad Española de Ornitología**

**Argus Sprog ApS ■ Aagaarden ■ Smedebakken 13, Tarup ■ 5792 Årslev
Tlf.: 45 96 97 96 ■ Fax: 45 96 97 97 ■ info@argus-sprog.dk**